

ДИДАКТИКА БІОЛОГІЇ ЯК БАЗОВА ДИСЦИПЛІНА У МЕТОДИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ТА УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ

У статті з'ясовано сутність дидактики біології як науки та навчальної дисципліни. Проаналізовано зміст дидактики біології в університетах країн Європейського Союзу. Визначено основні форми і методи методичної підготовки майбутніх учителів біології. Акцентовано на відмінностях у навчанні дидактики біології в Україні та за кордоном. Окреслено напрями вдосконалення змісту методичної підготовки в Україні.

Ключові слова: дидактика біології, методична підготовка, методика навчання біології, навчальна дисципліна, майбутні вчителі біології.

У контексті реформування освітньої галузі України та її інтеграції в європейський освітній простір, в умовах побудови Нової української школи, спрямованої на формування особистості, патріота та інноватора [6], важливим є вивчення світового досвіду підготовки майбутніх педагогів.

Посилена увага до природничої освіти потребує перегляду змісту та технологій підготовки майбутніх учителів природничих предметів (фізики, хімії, біології та ін.). У цьому аспекті цінним убачаємо досвід країн Європи, зокрема тих, які мають високі результати з природничих наук за результатами Міжнародної програми оцінювання освітніх досягнень (PISA – Programme for International Student Assessment) [9].

Проте, на жаль, досягнення зарубіжних країн у природничій освіті на сьогодні є недостатньо дослідженими. У площині євроінтеграційних прагнень України особливо важливо проаналізувати здобутки держав – членів ЄС, зокрема щодо підготовки майбутніх учителів природничих предметів.

Професійну підготовку майбутніх учителів природничо-математичних дисциплін досліджували М. Бирка, В. Сфімова, С. Каплун, О. Лаврентьєва, Н. Москалюк, В. Оніпко та ін.

Різні аспекти підготовки майбутніх учителів біології були предметом наукових пошуків Н. Баюрко (підготовка до розвитку екологічної компетентності учнів основної школи), В. Танської (підготовка до екологічної освіти старшокласників), Ю. Шапрана (формування професійної компетентності майбутніх учителів біології), С. Яланської (розвиток творчості майбутніх учителів біології) тощо. Н. Щур розкрила особливості підготовки вчителя біології в умовах неперервної педагогічної освіти у США, а Є. Боркач обґрунтував систему професійної підготовки вчителів біології в Угорщині.

Методичну підготовку майбутніх учителів природничо-математичних предметів вивчали І. Акуленко (математика), М. Криловець, Т. Назаренко, О. Топузов (географія), Н. Морзе (інформатика), В. Заболотний, В. Шарко (фізика), Н. Буринська, Н. Лукашова, Н. Чайченко, О. Ярошенко (хімія).

Окремі питання методичної підготовки майбутніх учителів біології розкрито в публікаціях Т. Бондаренко, Г. Жирської, І. Мороза, Л. Міронець, Н. Мішук, М. Скиби, А. Степанюк, О. Цуруль та ін. Проте зміст навчальних дисциплін методичного спрямування в університетах України та за кордоном висвітлено недостатньо.

Мета статті: розкрити зміст базової дисципліни у методичній підготовці майбутніх учителів біології в Україні та країнах Європейського Союзу.

Системотвірною у професійній підготовці майбутніх учителів біології є методична підготовка, яку тлумачимо як цілеспрямоване формування методичних компетентностей у контексті розв'язання методичних задач зі шкільного курсу біології.

У результаті аналізу навчальних планів університетів десяти країн Європейського Союзу (Польщі, Чехії, Словаччини, Словенії, Угорщини, Болгарії, Румунії, Франції, Бельгії, Німеччини) встановлено, що базовою дисципліною у методичній підготовці майбутніх учителів біології є «Дидактика біології». У Бельгії ця дисципліна також називається «Дидактика та епістемологія біології». У Франції переважно вивчають «Дидактику природничих наук», а точніше – «Дидактику наук про життя та Землю» («Didactique des Sciences de la Vie et de la Terre»). І лише в Болгарії основна дисципліна методичної підготовки біологів називається, як і в Україні, – «Методика навчання біології» («Методика на обучението по биология»).

У педагогічному словнику С. Гончаренка зазначено, що дидактика – це «частина педагогіки, яка розробляє теорію освіти й навчання, виховання в процесі навчання» [2, 88]. Учений додає, що дидактика науково обґрунтовує зміст освіти, вивчає закономірності, принципи, методи й організаційні форми навчання [2, 88].

Теоретичний аналіз наукових джерел дав підстави стверджувати, що термін «дидактика» вперше вжив 1613 року німецький педагог Вольфганг Ратке (Ратихій), а широко запровадив у науку чеський педагог Ян Амос Коменський («Велика дидактика», 1657).

Проблеми сучасної дидактики висвітлено в дослідженнях А. Алексюка, В. Бондаря, Б. Коротяєва, В. Онишука, О. Савченко та ін. Проте до сьогодні більшість наукових праць присвячено загальній дидактиці, хоча в Україні відбувається становлення окремих предметних дидактик – дидактики математики (І. Акуленко, З. Слєпкань, Н. Тарасенкова, В. Швець), дидактики фізики (М. Головка, В. Нечет, А. Павленко), дидактики географії (В. Самойленко, О. Топузов, Б. Чернов) тощо. Зокрема, з 1999 року до 2014 року виходив друком збірник наукових праць «Дидактика математики: проблеми і дослідження» (Донецьк), а в Кам'янці-Подільському з 2008 року видають збірник «Проблеми дидактики історії».

Термін «дидактика біології» одним із перших ужив Б. Всесвятський (1969), який стверджував, що правильніше було б перейменувати методику біології (природознавства) у дидактику біології (природознавства) [1]. Проте наразі дидактика біології як наука та навчальна дисципліна в Україні майже не згадується. Варто згадати

лише публікацію І. Мороза, в якій учений вказує, що методика навчання біології закономірно набуває рис предметної дидактики і має носити назву дидактика біології як галузь загальної дидактики [5].

Науковці по-різному ставляться до виокремлення предметної дидактики як науки та навчальної дисципліни: 1) вважають, що дидактика та методика навчання – це тотожні поняття (А. Пінський, С. Терно); 2) заперечують доцільність запровадження терміна «дидактика (біології, фізики та ін.)» (С. Терно, В. Краєвський); 3) вказують на відмінності між предметною дидактикою та методикою навчання предмета (І. Гребеньов, П. Постніков); 4) стверджують про необхідність розвитку саме предметних дидактик (І. Гребеньов, І. Самойлов, Б. Чернов).

Цікавою є думка І. Гребеньова про те, що найважливішою функцією предметної дидактики (відмінною від сучасної методики навчання предмета) є нормативний опис належного навчального процесу для заданого змісту навчання і конкретної дидактичної ситуації. Учений зазначає, що дидактика предмета – теоретична педагогічна наука, на відміну від методики, яку багато хто ототожнює з ремеслом чи мистецтвом. Предметна дидактика є контекстно залежною, предметно вираженою прикладною теорією навчання [3].

Б. Чернов, розкриваючи статус предметної дидактики (дидактики географії), констатує, що вона набула власної теоретико-методологічної основи і нині є самостійною наукою, маючи відповідні дефініції, науково обґрунтовані і наповнені конкретним географічним змістом, узгоджується з загальноосвітньою теорією навчання і виховання, суттєво доповнюючи її науково обґрунтованим конкретним змістом [7].

Таким чином, можна зробити висновок, що дидактика біології як предметна дидактика є перспективною педагогічною наукою, яка в Україні лише починає формуватися. З огляду на це необхідно вивчити досвід європейських країн з цієї проблеми. Наведемо короткий зміст програм навчальної дисципліни «Дидактика біології» в різних країнах Європейського Союзу.

У Республіці Польща в *Університеті Марії Кюрі-Скłodовської (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej)* під час вивчення дисципліни «Дидактика біології» студенти розглядають такі питання: біологія як шкільний предмет; зміст біологічної освіти в середній школі: навчальні програми, підручники та їхня структура; роль учителя біології на третьому і четвертому рівні освіти; авторитет учителя, співпраця учителя з батьками; уроки біології: методи і принципи навчання біології, форми роботи учнів, проектування матеріального середовища уроку, контроль та оцінювання роботи учня; проектування та розвиток нахилів і здібностей учнів, адаптація педагогічних дій до потреб і можливостей учня; труднощі у навчанні; навчальні ситуації; активізація навчальної діяльності і робота над розвитком учня; ефективність навчання; підготовка учнів до іспиту зрілості з біології; розвиток інтересів учнів, робота з обдарованими учнями; біологічна олімпіада; найновіші досягнення в галузі біології і формування наукового світогляду учнів; побудова системи цінностей школярів та їхніх етичних ставлень.

На заняттях студенти розробляють певні навчальні матеріали (конспекти уроків, позакласних занять, дидактичні тести, засоби навчання та ін.), що становлять портфоліо студента. Основні методи навчання – дидактичні дискусії, ситуаційний метод, моделювання (симуляція) та мікронавчання. Оцінювання конкретних компетентностей студентів відбувається за підготовку до занять, активність, захист рефератів і портфоліо [4, 79-80].

У *Педагогічному університеті ім. Комісії національної освіти в Кракові (Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie)* зміст дисципліни «Дидактика біології» передбачає вивчення таких тем: 1) Дидактика біології в системі наук. Специфіка дидактичних досліджень та інструменти, що використовують для збору та обробки інформації; 2) Біологічний зміст в контексті загальних знань сучасної людини; 3) Історія навчання природничих предметів з акцентом на ролі польських дидактів та світової педагогічної думки; 4) Мета навчання біології. Таксономія цілей. Загальні й оперативні цілі. Процес операціоналізації цілей навчання; 5) Принципи навчання на уроках біології; 6) Навчальні посібники у навчанні як ефективний інструмент комунікації. Засоби навчання, їхня класифікація та значення в біологічній освіті; 7) Методи навчання. Класифікація методів. Порівняння ефективності методів навчання. Принципи добору методів з урахуванням різних обставин. Стратегії навчання, що використовуються в навчанні біології; 8) Специфіка змісту навчання біології в гімназіях і ліцеях; 9) Розвиток умінь на уроках біології; 10) Формування ставлень та інтересів на уроці біології; 11) Учитель біології як організатор навчально-виховної роботи в гімназіях та ліцеях; 12) Конспект уроку і протокол спостереження; 13) Підручник учня і його дидактичні функції. Методичні посібники для вчителів; 14) Види оцінювання: внутрішнє і зовнішнє. Шкільна система оцінювання – більш об'єктивний спосіб оцінювання знань і вмінь учнів; 15) Польова робота, природничі навчальні стежки, наукові дослідження та їхнє значення в навчанні біології [4, 80-81].

У Чеській Республіці в Карловому університеті методист-біолог Мілада Швецова (Milada Švecová) у змісті «Дидактики біології» пропонує вивчення таких тем: 1) Дидактика біології як наука; 2) Навчальна документація, освітні програми. Природнича освіта в межах ЄС; 3) Завдання викладання природознавства та біології на різних рівнях і в різних типах шкіл. Класифікація цілей. Встановлення освітніх завдань; 4) Підручники: функції, структурні елементи, перелік підручників, затверджених МО; 5) Методи навчання; 6) Методи активізації навчання учнів. Проблемні методи – спостереження і експеримент, «автодидактичні методи» (методи самонавчання) – робота з дидактичними картками та робочими зошитами, науково-популярною літературою, визначниками, атласами; 7) Класичні та сучасні засоби навчання; 8) Формування понять та створення біологічного малюнка; 9) Підготовка вчителя до уроку; 10) Проблемні завдання та їх використання в природознавстві та біології; 11) Оцінювання результатів навчання біології. Якісна і кількісна оцінка учнів з біології, дидактичні тести – варіанти і типи тестів, теорія і практика створення тестових завдань, обробка та інтерпретація результатів тестування, міжнародні програми TIMSS та PISA; 12) Екологічне виховання в біологічній освіті, виховання здорового способу життя та профілактика вживання наркотиків; 13) Організаційні форми навчання біології. Лабораторні роботи, семінари, практичні заняття та екскурсії, групові заняття, дидактичні ігри, шкільні проекти, біологічні змагання [4, 85-86].

У Словаччині в Університеті Матея Бела в Банській Бистриці (Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici) дисципліна «Дидактика біології» викладається в магістратурі і складається з двох розділів – загальної дидактики та

спеціальної. Загальна дидактика охоплює традиційні теми: «Дидактика біології як наука», «Біологічна освіта в Словацькій Республіці», «Навчально-виховні цілі (завдання) і компетентності у викладанні біології», «Дидактичні принципи у навчанні біології», «Формування понять у викладанні біології», «Методи навчання біології», «Організаційні форми навчання біології», «Засоби навчання біології», «Тестування та оцінювання учнів у навчанні біології», «Підготовка вчителя до уроку», а також специфічні питання – «Мотивація учнів у навчанні біології – способи мотивації учнів у навчанні біології, дидактична гра»; «Сучасні концепції викладання – кооперативне навчання, проектне навчання, проблемне навчання, автентичне навчання, активне навчання, електронне навчання (e-learning)»; «Позакласна діяльність у початковій і середній школах – олімпіада з біології та інші біологічні змагання, біологічні гуртки за інтересами», «Реалізація виховних аспектів у викладанні біології – екологічна та природоохоронна освіта, виховання здорового способу життя, статеве виховання та освіта батьків, естетичне виховання, моральне виховання», «Особистість вчителя і учня в навчанні біології – типологія особистості вчителя, навчальні стилі вчителів, творчість і гуманізм у роботі вчителя, саморефлексія педагогічної діяльності вчителя, характеристика хорошого вчителя». Спеціальна дидактика біології розкриває методику викладання кожного із розділів програми з біології [4, 92-93].

У Республіці Словенія в Університеті м. Марибор (Univerza v Mariboru) на лекціях з «Дидактики біології» (автор – Андрей Шорго (Andrej Šorgo) розглядають такі питання: предмет дидактики біології; зв'язок між загальною та спеціальною дидактикою; специфіка дидактики біології та методики викладання біології; моделі викладання біології в Словенії та світі; навчальні плани та навчальні програми змістових ліній з біології у початковій і середній школі; модель педагогічного змісту і технічні знання; компетентності в галузі освіти; планування уроку, постановка цілей, стратегія викладання і навчання; дидактичні принципи; методи роботи в класі; форми навчання; перевірка та оцінювання роботи школи; дослідницько- і проблемно-орієнтоване навчання; навчальні посібники та обладнання; ІКТ в освіті; навчання еволюції; соціально-природничі теми; дослідницька діяльність; робота в класі.

На семінарах студенти презентують свої знання з обраних тем. Лабораторні вправи передбачають практичну роботу студентів: підготовку планів уроків, розроблення навчальних посібників, методичних матеріалів, виготовлення мультимедійних презентацій, а також мікровикладання [4, 97].

У Румунії в Західному університеті Тімішоари (Universitatea de Vest din Timisoara) курс дидактики біології викладає Ніколета Яновичі (Nicoleta Ianovici). Варто зупинитися на посібнику «Дидактика біології – лекційний курс і семінари», в якому докладно розкрито зміст дисципліни, як-от:

Розділ 1. Вимоги до навчальної роботи. Навчальні компетентності. Навчальні комунікації. Стилi навчання. Мотиваційні аспекти у навчальній роботі. Короткий психологічний маршрут. Конкуренція і співпраця. Мистецтво мотивації. Профіль учителя біології.

Розділ 2. Курикулум. Процес освіти в Румунії. Національний курикулум. Планування в освіті. Цілі освіти. Навчальні програми. Програми для гімназій. Програми для ліцеїв. Шкільні підручники. Застосування дидактичних принципів у проектуванні викладання та навчання біології.

Розділ 3. Навчальні технології. Методологія дидактики. Специфічні методи біології: словесні (бесіда, навчальний діалог, метод запитань), спостереження, метод демонстрації (інтуїтивний), експеримент, метод практичної роботи, навчання через відкриття, проблематизація (проблемно-орієнтоване навчання, вирішення проблем), моделювання, алгоритмізація, комп'ютерне навчання, інтерактивні методи. Засоби навчання (класифікація засобів навчання, інтеграція аудіо-візуальних засобів у навчанні біології).

Розділ 4. Педагогічне проектування. Сутність педагогічного проектування. Педагогічне проектування в сучасній дидактиці. Поняття навчальної одиниці. Процесуальний алгоритм у проектуванні навчальних модулів. Проектування одиниці змісту (уроку). Послідовність календарного планування. Проекти для навчальних одиниць.

Розділ 5. Оцінювання роботи школи залежно від навчальних цілей. Функції оцінки. Види оцінювання. Альтернативні (додаткові) методи оцінювання (систематичне спостереження за діяльністю і поведінкою учнів, проект, есе, портфоліо, самооцінювання, дослідження). Побудова тестів: усний тест, письмовий тест, практичний тест. Успішність школярів.

Розділ 6. Учитель біології та його роль у формальній і неформальній освіті. Значення вчителів у суспільстві. Від екологічної освіти до освіти для сталого розвитку. Класна година.

Розділ 7. Організація та проведення педагогічної практики. Журнал педагогічної практики з документами, підготовленими студентами-практикантами. Документація діяльності, яка допомагала в педагогічній практиці. Документація виконаної діяльності. Портфоліо практики [8].

Якщо порівняти зміст дисципліни «Дидактика біології» в європейських країнах та зміст дисципліни «Методика навчання біології» в українських університетах, то можна стверджувати, що тематика досить подібна. З огляду на це вважаємо доцільним переймати досвід країн Європейського Союзу та розвивати в Україні дидактику біології як науку. Крім того, важливим є впровадження інноваційних технологій у методичній підготовці студентів, зокрема ІКТ, портфоліо, інтерактивних і проектних технологій, дослідницько-орієнтованих технологій, розв'язування методичних задач тощо. Необхідно також привернути увагу до таких питань, як робота з обдарованими учнями, мотивація навчальної діяльності, виконання дидактичних тестів та екологічне виховання школярів.

У країнах Європейського Союзу базовою навчальною дисципліною у методичній підготовці майбутніх учителів біології є «Дидактика біології». В Україні дидактика біології лише починає зароджуватися як наука, проте є всі підстави для її успішного розвитку. В педагогічних університетах студенти вивчають «Методику навчання біології», яка за змістом подібна до «Дидактики біології», і охоплює зміст, форми, методи, засоби, технології та матеріальну базу навчання біології в загальноосвітніх навчальних закладах.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в обґрунтуванні теоретико-методологічних засад дидактики біології як науки, розробленні змісту однойменної дисципліни для підготовки майбутніх учителів біології в педагогічних університетах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Всесвятский Б.В. Проблемы дидактики биологии: пособие для учителей / Б.В. Всесвятский. – М.: Просвещение, 1969. – 240 с.
2. Гончаренко С. Український педагогічний словник / Семен Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
3. Гребенев И.В. Дидактика предмета как контекстно зависимая теория обучения / И.В. Гребенев // Педагогика. – 2008. – № 2. – С. 27-31.
4. Грицай Н.Б. Теорія і практика методичної підготовки майбутніх учителів біології: монографія / Н.Б. Грицай. – Рівне: О. Зень, 2016. – 440 с.
5. Мороз І.В. Сучасні проблеми підготовки вчителя біології / І.В. Мороз // Розвиток біологічної освіти в Україні: мли Всеукр. наук.-метод. конференції, 26-27 вересня 2006 р. – Мелітополь: МДПУ, 2006. – С. 19-23.
6. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи (2016) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczyia.html>. – Назва з екрану.
7. Чернов Б.О. Теоретико-методологічні основи становлення шкільного курсу дидактики географії [Електронний ресурс] / Б.О. Чернов // Історія науки і біографістика. – К., 2011. – № 4. – Режим доступу: http://didactics.ucoz.ua/load/materiali/http_didactics_ucoz_ua_load_materiali_1/teoretiko_metodologichni_osnovi_stanovlennja_shkilnogo_kursu_didaktiki_geografiji/. – Назва з екрану.
8. Ianovici N. Metode didactice în predare, învățare și evaluare la Biologie / Nicoleta Ianovici, Frenț Ancuța-Oana. – Timișoara: Ed. Mirton, 2009. – 167 p.
9. Programme for International Student Assessment [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://en.wikipedia.org/wiki/>. – Назва з екрану.

REFERENCES

1. Vsesvjatskij B.V. Problemy didaktiki biologii: posobie dlja uchitelej / B.V. Vsesvjatskij. – M.: Prosveshhenie, 1969. – 240 s.
2. Honcharenko S. Ukrayins'kyu pedahohichnyy slovnyk / Semen Honcharenko. – K.: Lybid', 1997. – 376 s.
3. Grebenev I.V. Didaktika predmeta kak kontekstno zavisimaja teorija obuchenija / I.V. Grebenev // Pedagogika. – 2008. – № 2. – S. 27-31.
4. Hrytsay N.B. Teoriya i praktyka metodychnoyi pidhotovki maybutnikh uchyteliv biolohiyi: monohrafiya / N.B. Hrytsay. – Rivne: O. Zen', 2016. – 440 s.
5. Moroz I.V. Suchasni problemy podhotovky vchytelya biolohiyi / I.V. Moroz // Rozvytok biolohichnoyi osvity v Ukrayini: materialy Vseukr. nauk.-metodychnoyi konferentsyy, 26-27 veresnya 2006 r. – Melitopol': MDPU, 2006. – S. 19-23.
6. Nova ukrayins'ka shkola: kontseptual'ni zasady reformuvannya sered'noyi shkoly (2016) [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczyia.html>. – Nazva z ekranu.
7. Chernov B.O. Teoretyko-metodolohichni osnovy stanovlennya shkil'noho kursu dydaktyky heohrafiyi [Elektronnyy resurs] / B.O. Chernov // Istoriya nauky y biohraf istika: elektronne naukove fakhovosti vydannya. – K., 2011. – № 4. – Rezhym dostupu: http://didactics.ucoz.ua/load/materiali/http_didactics_ucoz_ua_load_materiali_1/teoretiko_metodologichni_osnovi_stanovlennja_shkilnogo_kursu_didaktiki_geografiji/. – Nazva z ekranu.
8. Ianovici N. Metode didactice în predare, învățare și evaluare la Biologie / Nicoleta Ianovici, Frenț Ancuța-Oana. – Timișoara: Ed. Mirton, 2009. – 167 p.
9. Programme for International Student Assessment [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://en.wikipedia.org/wiki/>. – Nazva z ekranu.

Н.Б. ГРИЦАЙ. ДИДАКТИКА БИОЛОГИИ КАК БАЗОВАЯ ДИСЦИПЛИНА В МЕТОДИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ БИОЛОГИИ: ЕВРОПЕЙСКИЙ И УКРАИНСКИЙ КОНТЕКСТ

В статье выяснена суть дидактики биологии как науки и учебной дисциплины. Проанализировано содержание дидактики биологии в университетах стран Европейского Союза. Установлены основные формы и методы методической подготовки будущих учителей биологии. Акцентировано на различиях в обучении дидактики биологии в Украине и за рубежом. Определены направления совершенствования содержания методической подготовки в Украине.

Ключевые слова: дидактика биологии, методическая подготовка, методика обучения биологии, учебная дисциплина, будущие учителя биологии.

N.B. HRYTSAI. DIDACTICS OF BIOLOGY AS A BASIC DISCIPLINE OF METHODOLOGICAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF BIOLOGY: THE EUROPEAN AND UKRAINIAN CONTEXT

The article revealed the essence of didactics of biology as a science and a discipline. The author has been analysed the contents of didactics of biology at the Universities of the European Union. The basic forms and methods of methodical training of future teachers of biology have been considered. The main attention has been paid to the differences in teaching the didactics of biology in Ukraine and abroad. The directions of improvement the methodical training in Ukraine have been outlined.

Key words: didactics of biology, methodical training, methods of teaching biology, training course, future teachers of biology.

Рекомендовано до друку.

Д-р. пед. наук, проф., член-кор. АПСН І.В. Малафійк.

Одержано редакцією 29.05.2017 р.